

Його розум одержує повну перемогу над серцем, він не здатен на співчуття, жаль. В Есмеральді, головній героїні роману, поєднується краса зовнішня і внутрішня. Дівчина уособлює найкращі жіночі риси. Вона не тільки прекрасна зовнішньо, а й обдарована чудовим голосом, в якому звучить її ніжна і пристрасна душа. Її кохання до молодого капітана Феба де Шатопера розкриває її прагнення і здатність до сильних почуттів. Найбільше її багатство – це красива душа. При цьому душевна велич і висока людяність властиві лише знедоленим людям із низів суспільства, саме вони справжні герої роману. Вулична танцюристка Есмеральда символізує моральну красу народу, глухий і потворний дзвонар Квазімодо-потворність соціальної долі пригноблених. Саме в образі Квазімодо найбільш яскраво виявилася досліджувана нами антитеза: зовнішнє неподобство приховує в ньому душевну красу; викривлений, горбатий і одноокий – справжнє романтичне чудовисько – він здається «химерою, що ожила», люди ненавидять його за каліцтво, а він платить їм озлобленням. І нікому, навіть Есмеральді, не дано розгадати його прекрасну душу, недарма він гірко шепоче слідом щасливому супернику: «Значить, ось яким треба бути! Красивим зовні!»

Отже, В. Гюго показує, що краса і потворність можуть існувати поруч, що люди не хочуть бачити прекрасного: ніхто не зрозумів Квазімодо і його любові. А прекрасне не завжди може виправити злої душі: так, любов до Есмеральди не робить Клода Фролло кращим духовно. Добро і зло тісно поєднані, інколи людині дуже важко визначити межу між ними. Вони завжди у боротьбі, в якій гине чимало прекрасного (саме так читач сприймає смерть Есмеральди). Але Гюго вірить у переможну силу добра, в людський прогрес. Адже якою б прекрасною зовні не була людина, найважливіша в ній краса внутрішня.

Список використаної літератури:

1. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. – Тернопіль, 2001. – 416 с.
2. Артемова Л. О. Доля, що вирішує все // Зарубіжна література в школах України. – 1998. – № 3. – С. 6 – 9.
3. Баратова Т. М. Гюго Віктор. Собор Паризької Богоматері // Зарубіжна література в школах України. – 2006. – № 1. – С. 96 – 102.
4. Гюго В. Собор Паризької Богоматері. – К. : Дніпро, 1989. – 469 с.
5. Рогозинський В. В. В. Гюго і його «кам'яна симфонія» // Всесвітня література та культура середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 3. – С. 33 – 41.

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Кретьова О. І.

К. С. Бабак

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ОБРАЗ ДЖОКОНДИ ЯК КЛЮЧ ДО РОЗКРИТТЯ ГОЛОВНОЇ ІДЕЇ ОПОВІДАННЯ Р. БРЕДБЕРІ «УСМІШКА»

Боротьба за збереження гуманістичних цінностей, формування власної ідентичності на засадах добра, краси і справедливості визначають актуальність вивчення творчого доробку відомого американського письменника Рея Бредбері. Почуття людяності та любові до прекрасного, як вважав митець, необхідно зберігати та передавати людям майбутнього, тоді вони зможуть протистояти дегуманізації та бездуховності, що поширюється сьогодні, а ще більше загрожують прийдешньому.

До вивчення творчості Р. Бредбері звертались такі вітчизняні й зарубіжні дослідники, як С. Бережний, Я. Засурський, О. Леонов, Г. Прашкевич, В. Скурлатов, І. Михайлин, Л. Козубенко та ін.

Мета статті полягає в дослідженні впливу творчості Леонардо да Вінчі на задум і його втілення в новелі Р. Бредбері «Усмішка».

Картина Л. да Вінчі «Джоконда», що стала своєрідним символом духовності, гуманності, загадковості та краси належить до визначної пам'ятки людства. Усмішка Джоконди постає

однією із героїнь новели Р. Бредбері, що порушує важливі проблеми, пов'язані із сенсом та якістю життя людини, уявленнями про культурну спадщину та доцільність існування людства.

Митців, що належать до різних національних культур та різних епох, об'єднують переконання про цінність людини як особистості, її моральне піднесення, про перемогу краси над ненавистю. Зазираючи на кілька століть уперед, Р. Бредбері дає трагічні відповіді на запитання, означені Леонардо да Вінчі: людство і людина прямують не тим шляхом, втрачаючи все світле, прекрасне, радісне.

У новелі Р. Бредбері визначальним композиційним прийомом виступає прийом контрасту, відповідно до якого зруйнований світ після атомної катастрофи («Міста – купи руїн, дороги від бомбардувань – наче пилка, вгору-вниз, поля ночами світяться, радіоактивні...» [1]), ненависть до цивілізації, її минулого, її надбань, що живе в серцях людей («Людина ненавидить те, що її занастало, що їй життя поламало»; розваги на свята – нищити, трошити речі з минулого [1]) протиставляються тендітній та м'якій посмішці з картини великого художника минулого («Жінка на картині посміхалася таємничо-сумовито, і Том, відповідаючи на її погляд, відчував, як калатається його серце, а у вухах неначе лунала музика. – Вона гарна, – повторив він» [1]).

Як і його великий попередник, Р. Бредбері вірить у духовне відродження людини не зважаючи на те, що з розвитком новітніх технологій люди все більше відчужуються від суспільства, перестають чути одне одного, перестають любити. На думку письменника, якщо в серці хоча б однієї людини перемає добро, світ ще не загинув, людство ще може врятуватися [3, 2]. В новелі висловлюється мрія про «людину, в якій душа горнеться до гарного», яка поверне світові гармонію [3, 645]. Героєм, що має стати «людиною з душею», письменник обирає дитину не випадково: ще не зіпсована душа хлопчика Тома має стати запорукою перемоги добра, краси й гармонії у світі. Дитинство – найщиріший період життя людини, період чистоти, невинності, духовності, беззаперечної відданості прекрасному. Тому саме Том стає символом майбутнього, прийдешніх змін в поколіннях, а саме слово «Усмішка» написано з великої літери, що перетворює її на образ – символ Гуманності, Мистецтва, Краси, Духовності: «...Світ став, осіяний місяцем. А на його долоні лежала Усмішка» [1]. Ще один образ-символ, що постає перед читачами, це час доби – ранок, адже саме ранок – період народження нового дня, нового життя, надії на краще.

Таким чином, на глибоке переконання автора, почуття прекрасного, що живе в надрах душі кожної людини, – це шлях до відродження усєї цивілізації. Оптимізм, властивий творчості письменника, звучить у рядках твору: «А я кажу, з'явиться. Людина, в якій душа горнеться до гарного. Вона поверне нам – ні, не стару, а, так би мовити, органічну цивілізацію, таку, щоб ми могли жити мирно» [1]. Допомога людству необхідна вже сьогодні, й тоді, можливо, ця прекрасна усмішка буде жити у майбутніх поколіннях. Людина і суспільство, подібно до природи, мають бути досконалими. Усмішка набуває сенсу образу-символу, а письменник означає питання – краса врятує світ, чи світ врятує красу? – відповідь на яке має знайти сам читач.

Список використаної літератури:

1. Бредбері Р. Усмішка / Рей Дуглас Бредбері.[Електронний ресурс] – Режим доступу: // <https://www.ukrlib.com.ua>.
2. Козубенко Л. Загальнолюдська парадигма малої прози Рея Бредбері / Леонід Козубенко // ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – 2016. – № 23. – С. 8.
3. Скурлатов В. О творчестве Рэя Брэдбери / В. Скурлатов. – М. : Правда, 1987. – С. 643–653.

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Богданова І. В.